

Informatiebeveiliging is

Gemeenten zijn informatiefabrieken, zowel richting burgers, bedrijven en instellingen als andere overheden. Bovendien zijn ze verantwoordelijk voor zoiets vitaals als de Gemeentelijke Basisadministratie. Voldoende reden na te denken over en zorg te dragen voor goede informatiebeveiliging. Ruim twee jaar geleden startte de gemeente Noordwijk dit proces. Wat zijn de ervaringen en wat is er reeds bereikt? [ARJEN DE KORT](#)

Ook Jack de Vos betrappt zichzelf erop dat hij zo af en toe nog moet wennen aan het bewust omgaan met informatie.

Om zijn rol als gastheer te vervullen en zijn bezoek van koffie te voorzien, liet hij dat bezoek enkele minuten alleen in zijn kamer met op zijn bureau al dan niet vertrouwelijke stukken. 'Dat had ik volgens ons huidige beleid eigenlijk niet zo moeten doen', excu-seert hij zich.

De Vos is sinds ruim twee jaar gemeentesecretaris van de gemeente Noordwijk, een periode waarin Informatiebeveiliging (IB) als onderwerp volop zijn

Opgeschroefde eisen

De instelling van deze commissie zo'n twee jaar geleden wil niet zeggen dat veiligheid voor die tijd niet op de agenda stond bij de gemeente Noordwijk. Met de zorg voor zoiets vitaals als de Gemeentelijke Basisadministratie is dat vanzelfsprekend. 'Daarvoor is de beveiliging tot op het hoogste niveau geregeld en dan nog worden de wettelijke normen waaraan je dient te voldoen steeds meer aangetrokken', aldus De Vos.

Een andere ontwikkeling waardoor informatiebeveiliging meer en meer aandacht krijgt is volgens de gemeentesecretaris de veranderende rol van de

volgens De Vos niet de aandacht die ze verdienen. Reden om een veiligheids-scan te laten uitvoeren. 'Die scan hebben we laten doen vanuit het wat ongemakkelijke gevoel dat we zelf niet precies wisten waar we stonden wat betreft IB. Daarvan wilden we een beter beeld krijgen en dat krijg je door er eens vreemde ogen naar te laten kijken. Toen bleek dat er toch wel wat gaten in de organisatie zaten.'

De veiligheidsscan zoals uitgevoerd door adviesbureau LBVD was in de woorden van De Vos 'onthullend', omdat mensen zich niet realiseren wat de risico's zijn als hun kamerdeur openstaat of als er documenten op een bureau liggen. 'Het probleem met informatiebeveiliging is dat men vaak pas actief wordt na een incident. Maar dan ben je te laat, daarvan kunnen we elke dag de voorbeelden in de krant lezen. Je moet medewerkers dus bewust maken. Want we willen voorkomen dat Noordwijk hierover negatief in de pers komt. Dat is wel het laatste dat je wilt.'

Met de resultaten uit de scan is de commissie direct aan de slag gegaan. Zo werden allereerst de geconstateerde kwetsbaarheden rondom ICT snel verholpen. Vervolgens was het zaak om het IB-beleid handen en voeten te geven, waarbij het belangrijkste was antwoord te geven op de vraag wie waarvoor verantwoordelijk was. 'Uit de scan bleek dat we dat niet goed hadden geregeld. We moesten de verantwoordelijken duidelijk beleggen. Inmiddels zijn we daar flink mee gevorderd en

'De fysieke maatregelen zijn een rechtstreeks gevolg van het nieuwe IB-beleid'

aandacht heeft. Zo is hij voorzitter van de commissie Veiligheid & Beveiliging, die zich bezighoudt met zowel fysieke veiligheid als met informatiebeveiliging. 'Onderwerpen die daarin aan de orde komen, zijn bijvoorbeeld het toegangsbeleid: welke deur dicht moet zijn, zodat er geen vreemden in de gangen kunnen komen, maar ook informatiebeveiliging: hoe gaan we om met vertrouwelijke stukken in de organisatie, briefpapier dat voor het oprapen ligt. Medewerkers blijken zich doorgaans onvoldoende bewust van de bijbehorende risico's.'

gemeente naar de burger. 'De rijksoverheid wil dat gemeenten als eerste loket van de overheid de eerste informatiebron voor burgers zijn. Dat vergt op het gebied van informatievoorziening veel extra inspanningen, waardoor de kwaliteit van informatie én de beveiliging ervan vanzelf hoger op de agenda komen te staan. Daardoor worden ook de beveiligingseisen steeds verder opgeschroefd.'

Onthullend

Hoewel veiligheid en beveiliging dus al wel op de agenda stonden, kregen ze

een cultuurvraagstuk

Voor Jack de Vos (gemeentesecretaris Noordwijk) is de grootste winst van de structurele aandacht die er is voor informatiebeveiliging, dat de medewerkers zich bewust zijn van de risico's waardoor ze ander gedrag vertonen.

zijn de onduidelijkheden tussen afdelingen uit de wereld geholpen.'

Cultuurverandering

De Vos komt dan te spreken over het in zijn ogen belangrijkste punt in het te voeren IB-beleid en dat is het stimuleren van een gedragsverandering bij de medewerkers in de organisatie, met andere woorden een cultuurverandering. Bewustwording staat daarin centraal.

De Vos: 'In de dagelijkse praktijk is IB te beschouwen als een cultuurvraagstuk. Mensen moeten willen zien wat veilig en onveilig is. Zo overwegen we een *clean desk policy*, waarbij dat aan de orde is.'

Om het bewustzijn in de organisatie te vergroten worden verschillende instrumenten ingezet. Informatiebeveiliging krijgt tegenwoordig structureel aandacht in het personeelsblad en op het

intranet en staat periodiek op de agenda van de werkoverleggen. Maar ook een luchtige aanpak wordt niet geschuwd. Zo worden medewerkers op een inventieve wijze constant met de neus op de problematiek gedrukt, doordat de tekst 'Wie is er verantwoordelijk voor de veiligheid en beveiliging?' te lezen is op alle spiegels in de toiletten in het gemeentehuis. Een muismat met dezelfde tekst is aan alle medewerkers uitgedeeld.

Dat veranderingen niet van de ene op de andere dag zijn gerealiseerd heeft De Vos in dit proces wel ervaren. De eerste reactie van de mensen was vaak dat zij het gevoel hadden er weer een taak bij te krijgen. 'Maar we leggen dan uit dat het niet gaat om meer, maar dat het gaat om anders. Je moet je werk blijven doen, maar je moet er ook op letten dat je het veilig doet. Zo is er wel iets op gang gekomen, waardoor je kunt zeggen dat we in die twee jaar qua bewustzijn een niveau hoger zijn gekomen. Er wordt nu structureel aandacht aan besteed en medewerkers zijn zich meer bewust van de risico's, waardoor ze ook een ander gedrag vertonen.' Dat laatste is wat hem betreft de grootste winst, omdat er daardoor nu ruimte is om het beveiligingsbeleid verder vorm te geven. 'Het is minder ad hoc en meer doordacht, waardoor je meer vanuit een samenhang je maatregelen kunt nemen.'

1 op 1

Die samenhang is er voor De Vos zeker wat betreft fysieke veiligheid en informatiebeveiliging. Hij heeft hiervan legio voorbeelden, waarvan de veranderde procedure rond het gebruik van de voordeur in zijn ogen de meest sprekende is. 'Die houden we tegenwoordig tot 8.30 uur op slot en het personeel moet nu gebruikmaken van de personeelsingang. Dat hebben we zo veranderd, omdat er tot 8.30 uur in de gemeentewinkel allerlei kwetsbare handelingen worden verricht. En na »

8.30 uur, als het publiek kan binnenkomen, zorgen we ervoor dat de tussendeur naar de kantoren in tegenstelling tot daarvoor gesloten blijft. Bezoekers komen nu alleen nog onder begeleiding in dit werkgedeelte en dienen tevens een badge te dragen. Dat is dus IB die wordt ondersteund door fysieke maatregelen. Recentelijk hebben we ook avondbeveiliging ingesteld, omdat de politieke fracties hier 's avonds vergaderen en mensen ontvangen. De fysieke beveiliging van het gebouw is dus 1 op 1 afgeleid van de echte schatten die we bewaren – nog even afgezien van de mensen – en dat is de informatie die hier ligt. De fysieke maatregelen zijn dan ook een rechtstreeks gevolg van het nieuwe IB-beleid.'

Lange adem

Met een duidelijk IB-beleid en de daarin benoemde aandachtspunten is het de vraag waar De Vos uiteindelijk wil uitkomen. Zijn antwoord getuigt van pragmatisme. 'Ik hanteer daarbij de meetlat van onze adviseur. Daarop is het begrip veiligheid uitgesplitst in een veelheid aan componenten, met daarbij

een taxatie van het belang van de te nemen maatregelen. We hebben daaruit een selectie gemaakt van de voor ons tien belangrijkste punten. Als we die eenmaal hebben doorlopen, zijn we al een heel eind op de goede weg. Maar het is wel een zaak van lange adem, omdat het toch vooral om de cultuur gaat. Een paar kleinigheden veranderen kostte ons al bijna twee jaar. Maar het

er komt een moment waarop je moet zeggen dat het genoeg is. Dat is intuïtief, want een absolute maatstaf bestaat niet. Je moet met zijn allen het gevoel hebben dat de resterende risico's aanvaardbaar zijn.'

De Vos trekt daarbij de vergelijking met wat er de afgelopen jaren op het terrein van externe veiligheid is gebeurd en in

'Het is wel een zaak van lange adem, omdat het toch vooral om de cultuur gaat'

geeft wel goede moed dat je nu in de dagelijkse praktijk dingen ziet die twee jaar geleden ondenkbaar waren.'

Dan komt vanzelf het moment om de volgende tien actiepunten te kiezen en dat is volgens De Vos de manier om stap voor stap verder te komen in dit proces. 'Zo proberen we elk jaar wat op te schuiven op de meetlat. Dat is natuurlijk oneindig uit te breiden, maar

een verder verleden op het gebied van milieu. 'Ik heb het gevoel dat we daarbij zijn doorgeslagen qua wet- en regelgeving. Dat dreigt nu ook met veiligheid te gebeuren, maar volgens mij moeten we er voor waken niet alles dicht te regelen. Mensen moeten ook zelf hun verantwoordelijkheid kunnen nemen. Bovendien is een risicoloze wereld een utopie, 100 procent veiligheid bestaat niet.'

(Advertentie)

Carrière in de beveiliging?

Voor tal van relaties zijn wij op zoek naar kanjers

Op zoek naar jouw droombaan?

Neem vrijblijvend contact op met Security Select via telefoonnummer 0316 - 28 25 19 of stuur een e-mail naar: cv@securityselect.nl

De website zal binnenkort gereed zijn. Mail of schrijf ons nú!

Wij zijn op zoek naar docenten voor de volgende cursussen:

VCA docenten

- Basisveiligheid VCA
- VCA VOL
- VCA VIL

Overval preventietraining

- Trainers en rollenspelers

Regelgeving

- Bouwbesluit
- Gebruiksbesluit

Brandmeldinstallaties (BMI)

- Installatiedeskundige BMI
- Onderhoudsdeskundige BMI
- Projecteringsdeskundige BMI
- Beheerder BMI

Als docent bent u minimaal tien jaar werkzaam in het vakgebied en heeft u aantoonbaar ervaring in het lesgeven. In overleg kunt u op freelance, part-time of fulltime basis lesgeven.

Interim beveiligingsmanagers

Regelmatig wordt ons gevraagd naar securitymanagers en brandpreventie-

Security Select
Mercurion 28
6903 PZ Zevenaar

E-mail: cv@securityselect.nl
Internet: securityselect.nl
Telefoon: 0316 - 28 25 19
Fax: 0316 - 28 25 38

adviseurs die gedurende een beperkte tijd als interim manager bij relaties willen werken. U dient aantoonbare werkervaring te hebben als securitymanager of als brandpreventieadviseur. Aanstelling geschiedt pas nadat een antecedentenonderzoek naar tevredenheid is afgerond. Een aanvullend veiligheidsonderzoek kan deel uitmaken van de procedure.

Sollicitatie procedure

Wij verzoeken u een schriftelijke sollicitatie met vermelding van de functie van uw keuze te sturen aan:

Security Select
T.a.v. mevrouw M. Schaapman
Mercurion 28
6903 PZ Zevenaar

